

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ UMUMÎ NİZAMNAMESİ

[s. 2]

1 — Bütün beşeriyete refah ve saadet temin edecek olan cihan inkılabının Türkiye'de biran evvel husulpezir olmasını temin ve sosyalizmi tesis için Türkiye'de bir Komünist yani Bolşevik partisi teşekkül etmiştir.

2 — TKP kapitalizm ve emperyalizm tegallübünden bütün mazlum milletlerin ve sınıfların kurtulması için bütün kuvvetiyle mücadele edecektir.

3 — Usul-ü idare meselesinde Türkiye Bolşevikleri Rusya şûrâ teşkilâtının esaslarını kabul eder.

4 — Türkiye Bolşevikleri köy, nahiye kaza, sancak ve merkez şûrâları vasıtasıyla cemiyet hayatında hakiki bir halk hükûmet-i cumhuriyesini vücuda getirecek ve sosyalizmi yerleştirenceye kadar fıkara-i kâsibeden müteşkil olan bu şûrâların diktatörlüğünü vaz' eder.

[s. 3]

5 — Türkiye Bolşevikleri şûrâ hükûmetlerinin intihabatında şimdilik burjuva ve mütegalibe sınıfını hakk-ı intihaptan mahrum eder.

6 — Türkiye Bolşevikleri bu mücadelesinde muvaffak olmak ve bütün beşeriyete hizmet etmek için her memleketteki komünist sosyalist teşkilâtlarıyla sıkı bir ittifak akd ederek onlarla birlikte hareket eder. Ve Üçüncü Enternasyonale merbuttur.

7 — Türkiye Bolşevikleri harp ve askerliği ve bunlardan mütevellit bütün müsavatsızlıkları ve haksızlıkları red ederler. Muharebe ve mücadeleyi ancak militarizm ve emperyalizmi imha edinceye kadar meşru görebilirler.

8 — İçtimaî inkılâp neticesinde dünyada sosyalizm yerleşinceye kadar muvakkat bir inkılâp ordusu teşkil olunur.

9 — Türkiye Bolşevikleri arazi, bankalar, fabrikalar, ticarethaneler, mebani, demiryollar, vapurlar velhasıl bütün servet ve sanayi menbalarını kâmilen millileştirir ve yani milletin müşterek malı bilir. Binaenaleyh temellük-ü şahsiyeyi ilga eder. Ve hasılat ve servet-i umumiyyeden umum halk maddî ve manevî kabiliyetlerine göre çalışmak şartıyla seyyanen müstefid olur.

10 — Haricî ticaret ve mübadele kâmilen hükûmetin yedd-i inhisarındadır. Dahilde işe kooperatifler tamamen teşekkül ettikten sonra derhal serbesti-i ticaret lâğv olunur.

11 — Müvellid-i servet olmayan ziyet ve istihlâkat eşyasından herkeste mevcudiyeti zaruri olan miktardan fazlasına vaz'iyet olunur.

12 — Aceze, ihtiyar, malûl ve hasta olanlar servet-i umumiyyeden seyyanen müstefit olurlar.

[s. 4]

13 — Türkiye Komünistleri sinn-i bulûğa erişen her fert için yevmiye vasatî sekiz saat çalışmayı mecburiyet altına alır.

Şerh: (Elif) Hamile kadınlar vazühamlden altı hafta evvelden altı hafta sonraya kadar çalışmazlar.

(Be) Küçük çocuklar imkân hasıl oldukça süt nine ve mürebbiyeler altında bakılacağı gibi (4'ten 8)e kadar olanlar da yuvalarda, çocuk bahçelerinde terbiye göreceklerdir.

(Cim) Şimdilik 8 yaşından 14 yaşına kadar olan bütün çocuklar meccanî ve imkân dahilinde leylî olarak mecburî tahsil görmeleri ve ileride bunun 6: 16 yaşına kadar olanlara teşmilini maarif-i umumiye için gaye ittihaz eder.

(Dal) 14'ten 18 yaşına kadar olan gençler ve maden ocaklarında ve diğer hidemat-ı şek'ada olanlar yevmiye altı saat ve hafif hizmetlerde olanlar yevmiye azami on saat çalışırlar.

(Ha) Âli tahsil mecburî olmamakla beraber herkes için meccanîdir. Bundan maada boş saatlerde okuyup yazmak öğrenmek için büyüklere mahsus gece mektepleri, umumî kütüphaneler, sinema ve müzehaneler vücuda getirilecektir.

14 — Türkiye Komünistleri dini hükümetten ayırır. Ve dinin serbestiyet-i kâmilelerini tanır ve hiç kimsenin vicdanına taarruz etmez. Serbesti-i vicdan ilân eder.

15 — Türkiye Komünistleri milletlerin serbesti-i inkişafını tanır ve her milletin mukadderatını tayin meselesini o millete tevdi eder.

[s. 5]

16 — Türkiye Bolşevikleri eski mahkemeleri lâğv eder. Yalnız muvakkat bir zaman için inkılâp mahkemeleri tesis eder. İleride telif-i beyn mahkemeleriyle iktifa eder.

17 — İdam cezasını ancak irtica taraftarlarına karşı meşru bir mukabele olarak tatbik ederler. Diğer hususlarda idam cezası mülgadır.

18 — Türkiye Bolşevikleri sosyalistiği kabul eden diğer milletler ile Türkiye arasında alelusul siyasi hudut ve gümrük muamelâtını lâğv ederler.

19 — Türkiye Bolşevikleri memlekete yükletilen bilumum borçları ve bütün uhud ve şurutu keenlemyekûn ad ederler. Ve Türkiye toprağında hiç bir mıntika-i nüfuz tanımazlar.

[20] — Bidayet-i inkılâpta bilvasıta vergiler mülgadır. Diğerleri de kazanç vergisi olarak tenasüb-ü hendesi-i mütezayide usulünce alınır. İcabında tazminat namı altında burjuva sınıfından yeniden bir vergi de alınabilir. Bütün bu tedabir bittabi paranın kalktığı güne kadar devam eder.

21 — Etibba hükümetin memurları olup hastaları meccanen muayene ve tedaviye mecburdurlar. Bütün hastahaneler ve eczahaneler herkes için meccanen hizmet görecektir.

22 — Türkiye Bolşevikleri yalnız elinin veya fikrinin emeği olarak yaşayan köylü, rençber, amele, memur ve hademe gibi beşeriyetin hakiki fıkara-i kâsibesini partinin en sağlam taraftar ve anasırı olarak tanır.

23 — Türkiye Bolşevikleri usul-ü idare ve içtimai teşkilâta yıkılması zaruri olacak olan eski zihniyetlerin, itikadat-ı bâtilanın [s. 6] aleyhinde yapılacak fikri münakaşalarda açıktan açığa kemal-i cesaretle hareket etmeyi vecibeden bilir. İdarî ve siyasi her türlü gizli saklı ve entrikalı işlerden ve maske altında hareket etmekten nefret eder. Ve halka hakikatları açıktan açığa söylemekten katiyen çekinmez ..

24 — Sosyalist Bolşevik partisine hizmet maksadıyla irşadat yapan arkadaşlar hakkında her hangi bir tarzda yapılacak takibat ve tecavüzata karşı bütün mensubin müdafaa ve mukabelede bulunmayı kendisine bir vecibe-i zâfi bilir ...

25 — Türkiye Komünist Partisi Moskova'da münakit (Üçüncü Enternasyonal)in Bakû kongresinin kararları vasıl oluncaya kadar şu mezkûr esaslar dahilinde halkı tenvir ve irşat etmeğe devam eder.

Türkiye Komünist Partisi Merkez-i Umumîsi

Ankara, Haziran 1920

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARASTIRMA KURUMU
TÜSTAV

320

Türkiye Komünist Partisi
Merkez-i Umumîsi
Adet
1

Ankara
14 Temmuz 1920

BEYANNAME

Türkiye Köylü, Amele, Çiftçi, Asker ve Diğer Vatandaşlara!
Beynelmîlel Proletarya ve Komünistlere!

Türkiye'de Merkez-i Umumîsi Ankara'da olmak ve sosyalizmi yerleş-tirmek üzere (Üçüncü) Enternasyonal'e merbut bir Komünist Partisi teş-til olunmuştur.

Rusya'da başgösteren büyük içtimai inkılâp göz karartıcı [s. 2] bir süratle üç sene zarfında yerli ve ecnebi bütün kapitalist hükûmetlerin, bu muazzam inkılâbı söndürmek için, bütün kuvvetlerini sarf etmiş olmaları-na rağmen şarktan Vlâdivostok, garptan Lehistan, şimalden Buz Denizi, cenuptan Orta Asya ve İran içlerine kadar yayılmıştır, böyle az zamanda büyük bir muvaffakiyet kazanan Rus inkılâbının mahiyeti tetkik olunun-ca bütün dünyadaki mazlum milletlerin kapitalist esaretinden tahlisine ma-tuf olduğundan şek ve şüphe kalmıyor. Kapitalistlerin zulüm ve tahakkü-müne uğramış olan milletlerin en bedbahtı Türk milleti olduğunda şüphe yoktur. Bir taraftan milyonlarca ecnebi borçları altında ezilen ve kapitü-lasyonların zincirleri içinde kıvranan, diğer taraftan bizzat kendi vatan-daşlarından yetişen sergüzeştçi ve fırkacı ricalin ve bunların istinat etti-ği yerli burjuva ve mütegalibenin zulüm ve istibdadı altında inleyen ve bütün mânasıyla her türlü terakkiyat-ı medeniyeden mahrum kalan biz-lerin halâs çareleri ancak ve ancak bir cihanşümul [s. 3] içtimai inkılâp mefkûresini kabul ve bu akideler üzerine bina edilen bir idareyi tesis et-mekten ibarettir. İşte bu sebeplerdendir ki, Türkiye'de Komünist Partisi doğmuştur.

Türkiye Komünist Partisi komünizm esasatından ibaret olan nizam-name-i umumîsi dahilinde halkı irşat ve bu büyük mefkûre etrafında va-tandaşları toplayarak eski zihniyet ve eski akideler üzerine bina edilen hal-i hazır tarz-ı idaresini yıkmak ve içtimai inkılâbı meydana getirmek maksadıyla teşekkül etmiştir.

Rusya Şûrâları (Sovyet) esasları üzerine âra-yı umumiye ve nisbiye ile halk hükûmetlerini teşkil ve ilk intihaplarda mütegalibe ve burjuvayı hakk-ı intihaptan mahrum ve fıkara-yı kâsibenin diktatörlüğünü vaz' ve ilân ederek şahsî ve hususî mülkiyetleri ilga ve vesait-i istihsaliye ile alât-ı sâ-y ü amel ve her nevi kabil-i istimâl ve istihlâk eşyayı millileştirerek

mecburî sây ile istihsalâtı tanzim ve müsavi hisselerle ihtiyacat [s. 4] ve istihlâkatı tevzin, refah ve saadet-i umumiyyeyi temin etmek; iptidâî ve talî tahsili mecburî ve meccanî kılarak pek geri kalmış olan maarifi az zamanda hadd-i gayeye isale çalışmak (Türkiye Komünist Partisi)nin esas umdelerini teşkil eder.

Türkiye Komünist Partisi vaziyet-i hâzırâyı tetkik ederken memleketi ve halkı iki ceryanın taht-ı tesirinde görmektedir. Bunlardan biri İstanbul hükûmetinin ortaya koyduğu, diğeri de Kuva-yı Milliye'nin husule getirdiği vaziyetlerdir.

İstanbul hükûmeti esas itibarıyla eski mutlakiyetperver ve aristokratik bir idareden, yani eski sultanlık devrinin ihyasına çalışan bir heyetten başka bir şey değildir. İstanbul hükûmeti bu esasları yerleştirmeye muvaffak olmak için bütün mazlum beşeriyetin düşmanları olan kapitalist müttefik devletlerle birleşmek, bütün mevcudiyetiyle onlara istinat etmekten çekinmeyen ve halkı birbirine kırdırmaktan memleketi en âdi düşmanlara çiğnetmekten [s. 5] zevk alan şerefsiz, haysiyetsiz ve hatta vicdansız bir kütleden başka bir şey olamaz.

Mustafa Kemal Paşa tarafından vücuda getirilen Kuva-yı Milliye hükûmetine gelince: saray hükûmetinin aldığı bu korkunç vaziyet üzerine memleket dahilindeki milliyetperverler memleketin demokratik burjuva sınıfına istinaden müşarünileyhin etrafına toplanarak Anadolu'nun İstanbul hükûmetine karşı olan milli kıyamını ve fevkalâde bir hükûmet teşkili maksadıyla milletin bütün işlerine vazîülyed Büyük Millet Meclisi'ni meydana getirdiler.

Uzun ve ezici bir harpten çıkan Anadolu bu vaziyet karşısında ne yapacağını şaşırılmış ve bitap bir halde bulunmuş olduğundan bu yorgun halkı canlandırmak ve onlara yeni bir ruh vermek ve bilhassa istinat noktası irae ederek kuvve-i maneviyeyi yükseltmek icap ediyordu. Kuva-yı Milliye hükûmeti bunu da bulmakta güçlük çekmedi.

[s. 6] Beynelmîl kapitale düşman olduğunu, kapitalist hükûmetleri yıkmağa ve bütün dünyada içtimaî inkılâbı yapmağa azmettiğini her tarafa ilân eden ve âlem-i İslâma da müzaheretini vaad eyleyen Rus Sovyet hükûmetini bir istinatgâh olarak halka gösterdiler. Hatta bir müddet sonra resmî beyannamelerle Rus Sovyet hükûmetiyle ittifak olduğunu ve bunlardan para, top, silâh ve hattâ asker geleceğini bile ilân ettiler. Fakat burjuva elinde bulunan bu hükûmet de iğfal siyasetini elden bırakmadı. Burjuvaların taht-ı tesirinde milliyetperverlikten uzaklaşmadığı gibi Rusya'daki ceryanı da alkışlamaktan fariğ olamadı. Milliyetperverlikten ayrılamadığını aylardanberi eski idareyi muhafaza etmekle ve bilhassa komünizm ceryanlarına fiilî müdahalelerle isbat ettiği gibi iğfal siyasetini elden bırakmadığı da Rusya Sovyet hükûmetine ve hatta Üçüncü Beynelmîl Kongreye maskeli milliyetperver siyasetçileri murahhas olarak göndermekle isbat etti.

[s. 7] Hülâsa: Yukarıda zikrolunan hakayike istinat ederek Türkiye Komünist Partisi vaziyet-i hâzırada: bir tarafta müstebit diğerk tarafta muğfil iki manzume-i siyasiyenin mevcut ve hükümferma olduğuna, daha açık bir tabir ile bir tarafta İngiliz siyasetine alet olan Hürriyet ve İtilâfçılar, diğerk tarafta halk için onlardan hiç farkı olmayan ve fakat mas-

323

ke ile meydana çıkan eski İttihatçılar olduğuna kanaat ve bu kanaati resmen ilân ve her iki hükümetle hiçbir alâkası olmadığını beyan eder. Cihan inkılâbının bir ordusu olarak kızıl bayrak altında bütün dünyadaki komünist arkadaşlarıyla beraber çalışmayı en mukaddes bir vecibe-i zimmet sayan Türkiye Komünist Partisi meslekdaşlarını hürmet ve samimiyetle selâmlamayı bir şeref addeyle. Ve onların muvaffakiyetlerini kendi muvaffakiyeti olarak telâkki eyler. Yaşasın beynelmilel içtimai inkılâp!

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez-i Umumîsi*

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMALARI KURUMU